

Передплата

«РУСЛАНА» вноситься:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАНА

«Барнеш ми очі і думку ми виждем: а не возьмем милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що для крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год. пополудня.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дамбровского (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатаніє вільні від порта. — Оголошенє звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланим» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесенєя по 30 сот. від стрічки.

Політика Австрії в будучині.

(Конець).

Першою і найважнішою точкою в програмі будучих правительств, пише гр. Травтмансдорф, буде угода з народостями. З радостю отже треба повитати заяву монарха видану при виїзді з Праги, але сей акт втратив на вазі наслідком підпису правительства. За много привикли ми до фраз з боку правительств. Або може правительство відчуває, що всі єго змаганя около загального права виборчого були би надаремні, наколиб нова державна рада роз'єднана народними спорами показала ся неспроможною до роботи.

Вже задля того самого треба би раз поважно забрати ся до сего порозумінєя. Се діло належалоб переводити краями, позаяк краї в своїм національнім складі так ріжнородні а також для того, позаяк належалоб їх удержати в історичних границях. На національне зєдиненє з понеханєм краєвих границь не можу згоджувати ся, позаяк уважаю се небезпечною грою, знищити давний володарський титул династії до країв, а витворювати новий на основі утворених областей національно одноцілих. Свідомість історично-правного розвитку ще за глибоко вкоріненє серед народів а занадто дорогоцінна для династії, щоби сего нині возбути ся. Краї повинні бути удержані, але посеред них треба витворити *modus vivendi* для народностей. Колиб правительство мало лише добру волю, то се повинно вдати си. Але треба раз позбути ся хиткої нерішучости, котра всіх деморалізує і приневолює всіх охочих до праці для держави, опускає руки. На основі практичної роботи маю досвід, що в Чехах можна би при добрій волі довести до порозумінєя. В кождім краю треба би до такого порозумінєя довести на основі витомих сему краєви відносин. Се могло би стати ся на основі національного розмеженєя, або на основі національного катастроу, а при тім треба би основну гадку можливого автономного управлєнєя власних краєви приділених культурних і народно-господарских справ з кожною в краю поселеною народністю, перевести,

не побоюючи ся так осуджуваного деяким розшарпінєм краю.

Для Чех указує гр. Травтмансдорф яко найпевнішу дорогу до сего передо всім основну реформу адміністрації. Але тут веде нитка до другої точки, до розмеженєя інтересів держави і країв, без котрого неможливо перевести відповідно реформу адміністрації. Передовсім треба собі уявити державно-правну звязь. Автор вважає неможливим поворот до давних державно-правних форм. Признанє 1867 р. Угорщині державне право, утворенє нової самостійної області державної довело би до сумних наслідків, позаяк в самостійнім праві державнім містить ся право цілковитого орудованєя держави компетентними чинниками. Перворядною справою є отже все право відокремленої держави, котра в користь спільної інституції зрікає ся одної або другої частини права. Така засада містить ся і в т. зв. фундаментальних артикулах з 1871 для Чех. І тут чеське право державне є перворядне і одинокє і наслідком сего держава зрікає ся виконуванєя певних прав в користь спільної області краєвої. Се мало би послідувати ухвалєнем сих артикулів в соїмі, а востаннім уступі мало би бути сеймови признанє право, сі артикули зміняти. А тепер Угорщина не признає уложеної нею самою угоди а властиво Угорщина поисняє сей угодний закон в розуміню зовсім суперечнім з єго почином. Се мало би таї наслідки і в інших подібних случаях. А крім того, як можна би Угорщині забрати державне право, колиб хотіло ся дати також иншим краям? Треба наново з усіма послідовностями підняти ідею принятю титулу Австрійського цїсарства з р. 1806. Се цїсарство Австрійське, яко одинокий початковий твір державний треба знов привернути. На основі прислугуючого їй права задержує собі великодержава все те, що потрібне для єї встанованєя і удержанєя, все инше, без чого може обійти ся, оставляє краям для самостійної самоуправи і законодавства.

Вже на основі загального права виборчого не можна змінити сеї підвалини державного парламенту і як раз се загальне право понукає до утворенєя одноцілої держави, до котрої повинна пристати і Угорщина з признанєм належних прав усім єї народностям. Перед сим державним парламентом бу-

либ одвічальні спільні міністерства з їх аґендами. Окрім того міністерство кр. оборони, торгівлі, судівництва, залізниць, справи фінансів і ісповідань, установленє засад научуванєя в середних і висших школах, а з міністерства рільництва лише справи обходячі цілу державу і цілові справи та реформа адміністрації належала би до сего державного парламенту.

Всі инші справи, культури краєвої і народного шкільництва, краєвої управи, оподаткованєя на потреби краєви належали би бо соїмів, котрі полагоджували би заводові референти, одвічальні намісникови. Намісника, неодвічального перед соїмом, іменує цїсар на предлогу державного міністра. Закони ухвалєні соїмом а заводовими референтами підписані предкладає намісник цїсарєви. Заводових референтів іменує цїсар на предлогу намісника.

Гр. Травтмансдорф домагає ся отже від австр. правительства передовсім такої політичної програми: національне порозумінє (угода), виясненє державно-правного становища держави і країв і звязаного з тим розділу компетенції, реформи адміністраційної і фінансової. В найближшій будучині доля Австрії зависима від свідомої цілі політики, котра би направила занедбанє попередних правительств і витворила з нової на основі загального права виборчого вибраної ради державної здорову підвалину, бо не від способу вибору заступників народних, але від того, чи ті заступники найдуть потрібну і кріпку правительством витворену підвалину, буде зависимий успіх їх діланєя. А скоро Угорщина прийде до пересвідченєя, що Австрия не хоче позбути ся забагів малярских, розлїкою від Угорщини, але буде старати ся приневолити Мадярів до того, чим они є, то є зрозуміти, що они є лише одною народністю посеред інших в границях великої монархії, тоді они мабуть отямлять ся і не будуть числити так на поміч Австрії, як тепер.

Скликанє державної ради.

Державна рада скликана на 17. с. м. цїсарским патентом, який оголошує вчерашна *Wiener Ztg.*; «Ми, Франц Йосиф I і т. р. оповіщаємо і повідомляємо про скликанє державної ради на день 17. червня 1907 в нашім столичнім місті Відню. — Даний в нашій королівській сто-

лиці Будапешті дня 8. червня 1906, в 59. році нашого правління.

Франц Йосиф Бек, Коритовский, Аверсперг, Мархет, Дідушицкий, Праде, Кляйн, Бінерт, Форшт, Дершата, Пацак, Лятшнер.

Дневний порядок першого засідання є слідуєчий. Представлене президії, признане засідання отвореним, установлене секретарів, подане до відомости впливів, вибір 5 верифікаторів, вибір по 9 членів до постійних комісій: правничої, політичної і фінансової.

На президента палати форсують християнські соціяли др. Вайскірхнера. Вчора наступила злука християнсько-соціального союзу з республікою довного католицького центра; ввиду сего буде се найсильніше сторонництво в палаті і вибір президента з єго лона має певні шанси.

Мадярський шовінізм.

Справа румунського посла Вайди кидає погане світло на безмежний шовінізм Мадярів. Єще дня 8. цвітня пос. Вайда дозволив собі в угорській соймі відчитати травестію вірша мадярського поета Глорфія. Згаданий вірш звучить: Вічно були ви народ боягузів,

Звідки прийшли ви, — самим вам не

[звісно

Однак се певне, що нам в вітчизні
Становите забороло ворогів!

а румунська травестія відповідає на адресу Мадярів:

Вічно були ви народ боягузів,

Звідки прийшлись — самим вам не

[звісно

Однак се певно: як з казки чорти
Злетіли ви колись до сего краю!

Коли посол Вайда читав мадярський оригінал звісного поета, обиджуючий румунську народність, то се видавалось Мадярам зовсім коректним, коли однак почули травестію, нічим не гіршу від оригіналу, підняли такий крик, що перервано засідане і в дальшій ході мусів президент палати виключити пос. Вайду з засідання. Але не досить на сім. Пос. Вайда не міг через два місяці являти ся в палаті, бо за кожним разом Мадярони підносили страшний крик.

Вкінці румунський клуб заняв ся сею справою і на своїм пленарнім засіданю ухвалив, що пос. Вайда повинен і мусить виконувати свій посольський обовязок і явити ся в палаті. Який був наслідок сеї появи — ми вже донесли: посла Вайду, а з ним всіх румунських і словацких послів, станувших в єго обороні, виперто силою з палати.

На вчерашнім засіданю сойму, румунський посол Маню сквалфікував сей мадярський бойкот посла Вайди як нарушене посольської нетикальності і зажадав від президента Юста, щоби ужив своєї власти задля охорони посла Вайди. Президент викрутив ся віхтем, що послови Вайді вільно прийти до палати, а президент не має жадних средств, щоби силою виступати против поодиноких послів. Пос. Маню заявляє, що се є нарушенем реґуляміну і парламентаризму і супротив сего сторонництво бесідника буде ува-

жати парламент за неповний і єго ухвали не буде уважати для себе обовязуєчими.

На сім справу покінчено, а посол Вайда правдоподобно буде міг аж в осени явити ся в палаті за мниму обиду мадярського народа, якого представителі з дикостию справді зайшлих чортів допчуть права і почування інших народів.

Маніфест народного комітету.

«Народний Комітет» оповістив у вчерашнім «Ділі» отсю повиборчу відозву: Русини галицької землі!

Вибори послів до австрійського парламенту покінчені. За кілька днів збере ся у Відні нова палата послів, вибрана на основі нового, нами недавно здобутого виборчого права. На 516 членів палати послів засяде в ній 32 репрезентантів австрійської Русі, вибраних з правдивої, несфалшованої волі народу. На 32 мандатів, призначених Русинам новою виборчою ординацією, стратив наш нарід лише оден мандат, який видерто з рук нашого народу тільки при підмозі нечуваних надужитів і террору.

По кількох десятках літ, через які Русини були в парламенті малочисельною а через се і політично безсильною жмінкою, завдяки новому виборчому праву здобув наш нарід собі назад політичне значінє у найвисшій репрезентативно-законодатнім зборі австрійської держави. Не на дармо пішла освідомлююча праця наших політичних організацій і нашої преси, не на дармо пішли тисячі віч і народних зборів, не даром вкінці і свята кров мучеників за народну справу зросила рідну землю у Лядськім. З тої праці і з тих жертв, з нашого поту і з нашої крови збираємо нині добре заслужений плід, обильне політичне жниво. Так тяжко здобує і так дорого окуплене нове виборче право відчинило рускому народови дорогу до найвисшої, державної ради, зробило нас, Русинів, поважним політичним чинником на парламентарній арені.

Виборці! Русини!

Коли у розгарі виборчої борби «Народний Комітет» звернув ся до Вас з горячим покликом, взиваючи весь наш нарід, постояти кріпко, твердо і нестрашно за народними, рускими кандидатами — то «Народний Комітет» зробив се в тій вірі, що поклик сей відібе ся голосним відгомом в серцях руских народних мас та що вони єго сповнять так, як сего вимагає краса будучина і честь руского народу. З горячим признанєм для Вас, Панове виборці, прилюдно годить ся зазначити, що «Народний Комітет» не завів ся, що Ви сповнили чесно і до самого кінця свій народний і горожанський обовязок, вибираючи на послів тих визначних мужів, яких «Народний Комітет», як найвисша управа народного (національно-демократичного) сторонництва затвердив та попірав і яких Вам до вибору припоручив. Коли нині засяде з Галичини у парламенті 27 репрезентантів галицько-русского народу, коли серед тих 27 по-

слів аж 22-ох є репрезентантами нічим незатемненої, національної української ідеї та коли вкінці споміж 22-ох українських послів із Галичини аж 17 причисляє ся до нашого, українського національно-демократичного сторонництва остаючого під кермою «Народного Комітету» — то се, Панове виборці, в першій ряді Ваша заслуга, се Ваше діло. Весь хід, перебіг і результат виборів виявив, що рускі народні маси в Галичині, се національно свідомі, політично зрілі та карна армія народна, яка знає вагу свого виборчого права та стоїть на висоті політичної хвилі. За ту свідомість і зрілість, за ту карність і непохитність, за ту витривалість і високу ідейність та пожертвоване — вкінці за весь поважний перебіг виборів і за світлу побіду нашої народної справи та нашого народного прапора, нехай отже буде честь і горяча дяка руским виборцям, рускому народови.

Слава руским селянам і міщанам! Честь рускій інтелігенції! Слава руским народним масам і на многая літа усеми українському народови.

З окрема прилюдно нехай буде піднесена честь і подяка заслугам тих соток патріотичних мужів з поміж селянства, міщанства та інтелігенції — духовної і світської — що з пожертвованем власних справ, матеріальних засобів, спокою, часу і здоровля, своєю організаційною і агітаційною працею причинили ся до нашої побіди.

Складаючи всім виборцям прилюдне признане за світлий результат виборчої кампанії «Народний Комітет» не може не зазначити з натиском того принципно-програмового характеру, який носила на собі ціла виборча борба. В передвиборчій поклику до всіх Русинів галицької землі «Народний Комітет» розвинув широко і ясно наш національно-демократичний прапор: прапор української і національної ідеї і глибокого суспільного та політичного демократизму. Національно-територіяльна автономія українсько-русского народу в межах Австрії, повне забезпеченє прав і культурного розвитку українсько-русской національності, повна політично-герожанська свобода і рівність, економічне двигненє руского народу, особливож руского селянства та повна соціальна справедливість — отсе були ті кличі, які вивісив на своїм прапорі «Народний Комітет» і під якими пішли у виборчий бій рускі народні маси. Голосуючи на українських, демократичних кандидатів, народні маси голосували тим самим за українською демократичною програмою т. є. за ідеями української національної незалежності та всесторонньої демократизації соціально-політичного житя. Отся глибока ідейність і принципіальна програмовість виборчої борби дає нашому народови свідомство високого політичного освідомленя та буде, так для «Народного Комітету» як — без сумніву — і для нашої репрезентації у Відні, дороговказом у дальшій політичній діяльності. Дальша політика руского народу і єго репрезентації мусить від тепер піти непохитно тим простим шляхом, який так ясно і рішучо вказало своїми голосами близь-

копів мільона українсько-руських виборців. Українська національна ідея і виволнене економічно-суспільне та повна політична демократія — отсе ті основні ключі, на яких мусить оперти ся весь наш діяльний народний рух. Се заповіт, який наш лишають послідні вибори на найблизшу будучину. З тими ключами ідїм в перед, до дальшої праці, борби.

Стаючи побідно до дальшого, невтомимого народного труда, наш нарід буде мати — чого доси єму бракувало — чималу підпору і поміч у своєї парламентарної репрезентації у Відни, якій взаїмно рускі народні маси повинні допомагати, доставляючи їй материялу для парламентарної охорони наших прав, як і підпираючи голос єї у горі. у Відни, голосом народним з долу з краю. Першою задачею нашого заступництва у Відни буде прочистити нашому народови поле до дальшого політичного виволненя та до свобідного користуваня горожанськими правами в краю — т. є. прочистити адміністрацію (управу) Галичини і унеможливити на будуче отсе доптанє основних конституційних прав, головнож ті виборчі надужитя, що практикували ся доси в Галичині. Мимо нового, демократичного виборчого ладу старі способи і звички не перевели ся ще в Галичині; послідні вибори — іменно їх кінець — дали знов темний образ надужитя, виборчих розбоїв, деморалізації і терору з боку жмені пануючих в краю верховодів, які за всяку ціну не хочуть випустити сили із рук. Знищити раз на все ту систему надужитя, терору і корупції — отсе буде першим нашим кроком по виборах. Наші організації і всі свідомі наші люди повинні зібрати обильний і точний материял, який дали послідні виборчі надужитя, та довести єго до відома наших послів. Се повинно наступити сейчас, нечаяно, поки не затерлась свїжа пам'ять сповнених на нас злочинів.

Разом з тим прочищенням галицької адміністрації і галицьких виборчих пра-

ктик мусить піти і знесене всіх тих виімкових постанов, якими — завдяки »польському колу« — обставлено парламентарне виборче право для Галичини, а які як раз уможливають дальше практикованє виборчих надужитя, та які — що іменно найважнійше — викривили засаду рівности виборчого права в ціли ослабленя політичної сили руского народу. В борбі за загальне, тайне, безпосередне і цілком рівне виборче право до парламенту руский нарід не жалів і найтяжших жертв. Тож нині, маючи уже рівне право в засаді, мусимо єго мати і в практиці. Руский нарід і рускі послі не замовкнуть, доки парламентарне виборче право для Галичини не зістане зрівнане з виборчим правом для решти держави.

Виборці! Русини!

Отсей повиборчий відзив »Народного Комітету« нехай буде для Вас не лише признанєм за Ваше славне поведенє у виборчій борбі, але також товчком і закликом до дальшої праці і дальшої борби. Оружя, яким ми здобули так свїтлу побіду, не сьміємо складати, бо ся перша побіда, се що йно початок правдивої і рішачої борби, яка доведе весь наш українсько-руський народ до свїтлої будучини. Перед нами ще цілі гори перешкод, перед нами ще многі ступені, які мусимо перебути на дорозі до визволеня. Загріті борбою виборчою, одушевлені побідою, повні віри у наші народні сили і повні надії на остаточну побіду, єдні і карні, ставаймо лавою до праці на всіх народних полях, скріпляймо наші організації і інституції, закладаймо нові, гуртуймо маси, несїм осьвідомленє народне в найтемнійші кути. А навчені наочно послідними виборами про вартість і силу загального, безпосередного, рівного і тайного виборчого права, яке нас винесло до значїня у державі, доложім в першій ряді сил, аби через таке саме виборче право здобути значїне і в краю. Тепер черга зачати борбу о реформу виборчого права до сойму. Нехай залунає на весь край:

Хто зрілий вибирати посла у парламент, той зрілий тим більше вибирати посла у сойм! Жадаємо загального, рівного, безпосередного і тайного виборчого права до сойму!

Львів, 6. червня 1907.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В серед у: руско-кат.: Ізаакія; римо-кат.: Онуфрія. — В четвер: руско-кат.: Вознесене Госп.; римо-кат.: Антонія з Падуї.

— **25-літній ювілей** своєї діяльности обходить в сїм році дня 29. червня Руске Товариство педагогічне у Львові. Се велике торжество повинна сьвяткувати ціла Русь, бож се Товариство може найбільше заслужило ся, виховуючи через довгі літа руску молодіж у своїх школах та бурсах. Як нас поінформовано, перед полуднем відбудуть ся загальні збори а вечером ювілейний вечер, в яким возьме участь виключно молодіж зі шкіл і інститутів Руского Товариства педагогічного. — В програму ювілейного торжества входить також »привіт« від руских товариств. Певно, що всі Товариства з цілого краю вишлють своїх делегатів. Василене делегатів потягає однак за собою значні видатки; кориснійше було отже, щоби всі Товариства з краю вислали замість делегатів лише відповідні письма, а гроші, які мали би видати на дорогу делегатам і телеграм, прислали на будову бурси, яку Руске Товариство педагогічне як раз в сїм році ювілейним розпочало будувати. Нехай ся бурса буде ювілейним подарунком від рускої суспільности, заложена на ціли Руского Товариства педагогічного в році 25-літнього ювілею.

— **Фестин у Львові.** На случай погоди відбуде ся в позавтрїшний четвер великий фестин на Високім замку. В програму входять ріжнородні забави при військовій орхестрі. Дохід призначений на рускі захоронки і вакаційні оселі. Початок о 4. год.

— **Красва комісія для рентових осель.** На основі § 2. статута краєвої комісії для рентових осель, краєвий маршалок запросив членів тої комісії на засіданє, котре відбуде ся в четвер 13. с. м. о 10. год. перед полуднем в салі нарад краєвого віділу в будинку соймовім. На порядку деннім поставлено отсеї предмети: відчитанє протоколу засідань з дня 6. цвітня с. р., звіт з діяльности бюро краєвої комісії для рентових осель; внесеня бюро в справі признаня і відмовленя позичок; на ко-

Материяли до історії зносин Галичан

41

з Буковинцями.

Ч. 28.

Лист із Воробкевича до Олекс. Барвінського писаний 13. (26.) лютого 1867.

(Дальше).

Предилату поставилисьмо 2 р. цілорочно а 1 р. піврочно знарешно, щоби кожний молодець мігь її пренумерувати и читати, бо власне ціл того письма буде наука молодіжи. — На старих наших ми не рахуємо бо це живучі трупи. — Редактором того письма буде Лукашевич урядник від асекурації, наш громадянин. Помагати вь тимь буде єму громада. Програмь цієї часописи ось який: Поезії, повісті, наука (история, розправи язикові и филозофічні) вісти літературні и бібліографія. — Почне виходити 1-го (13 лат.) Цвітня (April.) Назви ще не вишукалисьмо доброї; вь четверть т. є. завтра вже все дефинитивно рішитця. Данило журитця бідняка, не може дочекати ся сундентури, о котрує подав тай сь тимь поїхавь до дому. Тоби заслає свій поклінь, та перекаже щоби ся працювавь и учився нашої мови.

Поминки Шевченка відбулися якь звичайно, та жаль, що не було »вспоминки смерті єго« якь попереднихь літ. Бачинський

(директорь театру) відьїздить до Росії. — »Нечая« Твого присилай та не бійся. Най бодай перечитаємо. — »Грій«, у Мордовцева то що у Марка Вовчка »в і рай«, єсть то край, де птахи на зиму відлітають. — Вь останнімь Твоімь листі жалувше що я Тебе зь Гулакомь порівняв! Но! я не порівнавь Тебе зь нимь, а сказавимь щоби Тоби народь такь не дорікавь за то, якьбись замовкь якь єму дорікавь. Але я гадаю, що околичности посередь якихь народня Русь знаходитця споводують Тебе взятися сильно до праці и нашу справу попірати и словомь и діломь. — Если перечитавшь цілий томь поезій Шевченка, то мямохіть будешь дальше писати. Але ось-шо я Тоби скажу. Наше письмо мале отже не може поміщати великихь поемь (если ти будуть добрі ми будемо старатися їх осібно надрукувати); а треба намь дрібнихь поезій. Ти дрібні поезії пишешь дуже гарно, а прочи ще добре Шевченка, Куліша, Мордовцева, Записки и народні пісні то вони вийдуть ще гарніші сь підь Твого пера. Ми ту маємо Твоїхь дрібнихь поезій троха, зь котрихь декотрі надрукуютьця вь нашімь письмі.

О »Голосі народнімь« и я вже не троха думавь щоби єго підмагати артикулами, бо дотеперь вінь не славу робить рускій журналістиці. Будучи на різдвянихь святахь вьдома я й виготовивь бувь для єго політичний артикулъ »Австрія и Орієнтъ« читавимь Слово и Zukunft и знавимь щось о політиці. Но

прийшло повернути ді Львова, Голось народній пішовь на бікь, бо треба було засісти до свого альманаху, політика пішла вь куць, бо теперь и часу нема Слова перечитати. Теперь мушу я учитися до испиту (colloquium). Але передь великодними святами на 2 неділь, я зновь візмуся до Голосу народнєго. А то зь тихь причинь. Білоусь єсть такий чоловікь, що все друкує, отже легко єго на свое переробити. Наше письмо за мале, отже всего помістити не може, особливо зь поезії, то будемо посилати до Голосу. Ти свої поезії присилай сюда, ми їхь поправимо а опісля відішлемо Білоусови. На Одарку и Мельничку нема що критики писати, — шкода заходу. Той п. Білокириничий то нашь Громадянь Березанський, отже я колись єму напишу щоби не псувавь паперу на такі вірши. Єму не дивота що пише, але дивуюся дуже Білоусови що це друкує. Я Білоуса дуже добре знаю. Вінь бувь колись моімь професоромь у Тарнополі. Вінь такий літерать, що все узнає за руське, що тільки гражданкою друквано (отже и Болгарське и сербське то все наше бо друкване гражданкою sic!).

(Дальше буде.)

